

מסורת הש"ס

(א) ופסוק לג: (ועין...)
(ב) מנחת לה: (א) ונבחר...
(ג) קד: מנחת לה: (א) ונבחר...
(ד) מנחת לה: (א) ונבחר...
(ה) מנחת לה: (א) ונבחר...
(ו) מנחת לה: (א) ונבחר...
(ז) מנחת לה: (א) ונבחר...
(ח) מנחת לה: (א) ונבחר...
(ט) מנחת לה: (א) ונבחר...
(י) מנחת לה: (א) ונבחר...

הנהרות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ל"ח וכו'
(ב) כשהו מנחת לה: כמי
(ג) שהיה מנחת לה: (א) ונבחר...
(ד) וכו' אלא שיהיה מנחת לה: (א) ונבחר...
(ה) נבחר למאי מנחת לה: (א) ונבחר...
(ו) תפילין (תפילין)
(ז) בהיותו כותב בה למנחת לה: (א) ונבחר...
(ח) מהיה מנחת לה: (א) ונבחר...
(ט) המנחת כפי קולאמר אלא
לערון ופסוק והאמר אבי
ש"ן:

הנהרות מרה"ב

(א) ר"י ד"ה ד"ה וכו'
עלמא הוה מומחה ולוקח השאר בלא
דקיקה: מה נפסך. מאי דעתך אי
קיס לך דגברא דמונן תפילין טובא
מחד גברא זבין להו והאי מוכר נמי
מחד גברא קנינה: בדוק בשל בשל
יד או שלש בשל ראש. ומתני ליה
כמי להחזוק ככולהו: כל חד וחד
נמי. כל תפילין ותפילין דשמה מי
שמכר לו את אלו לא מכר את אלו:
רבי היא. במסכת יבמות (דף סד:)
הוא דלמך כתיב וימני היא חזקה
לא נשאל לראשון ומתן לשני ומתן לשלישי
לא נשאל: וכן נבנה השני. אם
יהיו לו נבנים הרבה וכלל נבנה
תפילין הרבה. קא סלקא דעתיה
דמי קאמר נדק נבנה הראשון שני
תפילין החזוק כל אותו נבנה וכן כמי
דחזוק גם הוא וכן בשלישי וימני
דחזוק בשלשה נבנים כשני החזוק
כל הנבנים ואין לך עוד נבנה
כלום: מורה רבי נבנים. דאין
אחד מוחזק בשל מניו שדרך ליקח
נבנה אחד מאיש או נבנה אחד מאיש
אחר. לזון נבנה כמו שול תשלו לה
מן הנבנים (רות ט:). לאסוקי
תרי הוה חזקה נבנים לית ליה לרבי
חזקה מדתני שלישי וגלויי ביה והוא
הדן כלום: וזו וזו. של ראש ושל
יד קשורין יחד וכן הרבה קשרי זוג
נבנה אחת: דכריבין טובא. וזו
שאינה כלום קודם שקיעת החמה
דסוף הוא לרבי לרבי דעלמא
משחשך מחשך עכשיו עליהם ועלם
יחד: מוליבין כולם פתוח פתוח מד'
אמות. קודם שיגיע לרבע אמות יעמוד לפוש וחרוץ והולך פתוח
פתוח מארבע אמות וכן תמיד דהשתא כל זמנא היא עקירה
והנחה ואין כאן העברה ארבע אמות יחד: כסכנה עובדי
גלוויס. דמזו להו לתפילין מוליבין: כסכנה ליטפסין.
ישראל דקעלי ליה משום ממונו ותפילין לא מזו להו מכסן:
הי

מוסף רש"י

קשר של תפילין. ששים
הלשונות על ראש בנין
שהיה גלית כיה שיה שדי
נבנה עליהן. דכריבין נבנה
בקטע בית הללית כסכל
הקף פניו ש"ן. וז"ל
נבנה כקשר וי"ד נבנה
כאמו של ד בנין נבנה
קטעה ורשעה כפיף קטע
פניו וי"ד מנחת לה: (א) ונבחר...
נבנה לחבר. ליה היא
נבנה מנחת לה: (א) ונבחר...
ש"ן על נבנה. ליה היא
שלישית מלך אחד ונבנה
שמותו הוא ש"ן. לרבי
(מנחת לה: ע"ה).

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

צו.

עין משפט
נר מצוה

אחד חדשות. שאין אדם טורח: והשפס דפני אבנה דשמואל.
דהאי חדשות כשיש בהן רצועות ואינן מקושרות ענין קשר של
תפילין העשוי כמין אומיות וכן הוא קבוע תמיד אלמלא טעמא משום
קשר הוא דקשריה לאו מאלכיה ואסור לקשור בשנת קשר של קיימא:
דכ"ע לא טרח. דטעמא דחדשות

לאו משום ספק קמימיה הוא [א]: ר'
יהודה לעטמיה. כפרק אלו קשרים
(שנת דף ק"ג). חבל דלי שנספק
כורץ עליו פונדא או פסיקא ובלגד
שלא יענבנו אלמלא טעמא משום
דקשריה הוא ומייבין עליה משום
אז מאלכיה: הא לאו הכי עיבי.
בתמיה: הלכה למשפס מסיני. היאך
הוא עשוי שדומה לל"מ וכתפילין
עשוי כמין ש"ן ורצועה קטנה
קבועה בהן ורשעה כסוף דומה
ליו"ד הרי שדי: ונוי"ד אמו
היכר האומיות: לכר. לחון שאינם
לפני התפילין בין הנמים אלא כנגד
מראית העין לפי שנאמר בהן: וראו
וגו ומינא: ר"ה הגדול אומר אלו
תפילין של ראש: הלוקח פסילין.
הרבה יחד ולחזור למוכר ולקמן
ממי שאינו מומחה: בודק שמים של
יד ואחם של ראש. וימני דהחזוק
בשלא היה מומחה ולוקח השאר בלא
דקיקה: מה נפסך. מאי דעתך אי
קיס לך דגברא דמונן תפילין טובא
מחד גברא זבין להו והאי מוכר נמי
מחד גברא קנינה: בדוק בשל בשל
יד או שלש בשל ראש. ומתני ליה
כמי להחזוק ככולהו: כל חד וחד
נמי. כל תפילין ותפילין דשמה מי
שמכר לו את אלו לא מכר את אלו:
רבי היא. במסכת יבמות (דף סד:)
הוא דלמך כתיב וימני היא חזקה
לא נשאל לראשון ומתן לשני ומתן לשלישי
לא נשאל: וכן נבנה השני. אם
יהיו לו נבנים הרבה וכלל נבנה
תפילין הרבה. קא סלקא דעתיה
דמי קאמר נדק נבנה הראשון שני
תפילין החזוק כל אותו נבנה וכן כמי
דחזוק גם הוא וכן בשלישי וימני
דחזוק בשלשה נבנים כשני החזוק
כל הנבנים ואין לך עוד נבנה
כלום: מורה רבי נבנים. דאין
אחד מוחזק בשל מניו שדרך ליקח
נבנה אחד מאיש או נבנה אחד מאיש
אחר. לזון נבנה כמו שול תשלו לה
מן הנבנים (רות ט:). לאסוקי
תרי הוה חזקה נבנים לית ליה לרבי
חזקה מדתני שלישי וגלויי ביה והוא
הדן כלום: וזו וזו. של ראש ושל
יד קשורין יחד וכן הרבה קשרי זוג
נבנה אחת: דכריבין טובא. וזו
שאינה כלום קודם שקיעת החמה
דסוף הוא לרבי לרבי דעלמא
משחשך מחשך עכשיו עליהם ועלם
יחד: מוליבין כולם פתוח פתוח מד'
אמות. קודם שיגיע לרבע אמות יעמוד לפוש וחרוץ והולך פתוח
פתוח מארבע אמות וכן תמיד דהשתא כל זמנא היא עקירה
והנחה ואין כאן העברה ארבע אמות יחד: כסכנה עובדי
גלוויס. דמזו להו לתפילין מוליבין: כסכנה ליטפסין.
ישראל דקעלי ליה משום ממונו ותפילין לא מזו להו מכסן:
הי

אמר רב חסדא ואת אומרת עניבה פסולה בתפילין. מימיה וכו'
לא ידע רב חסדא דלר"י עניבה קשירה מעלימיה היא
דקאמר אביי וי"ל דניחא ליה לאוקומי מתני' דאוקרת בחדשות
כדכנן דר"י דלמרי לוא קשירה הוא אי נמי דקפנר אפילו לר"י שריא
עניבה דקמחא דעמיה להימר
ולעשות קשר גמור כחול כדפירשמי
לעיל: אביי אמר ר"י לפעמיה
בז' ורבי מאיר קשירה היא בחדשות
קפנר דלוא קשירה שרי מיהדק וקלת
דעניא היא כריש אלו קשרים) אם
עניבה לר"י קשירה היא אם לאו
וקאי כתיבין וואמר ר"י דהתם
דנמיסדק והכא בלא מיהדק וקלת
נראה דהלכה כר"י דעניבה קשירה
היא מדמסקי אביי דרבי יהודה
לטעמיה וחסם ממתיבין אחי' כרבי
יהודה מיהו מפרין סתמא דהש"ס
בפשיטות וליעניבה מיענב משמע
דלון הלכה כר' יהודה ומכאן אר"מ
לזון לר"ך ככל יוס להימר קשרי
תפילין ולחזור ולקשור נשעה שמתן
(א) כגון שהיה אומר רבינו אליהו דל"ב
חדשות אמאי אסר הכא משום
קשירה הא לאו הכי קיימא
ומה שהכין רבינו אליהו בזה
מדלמך כפיף הקומץ רבה (מנחת
דף לה:). תפילין מאימתי מנכר
עליהן משעת הנחה עד שעת קשירה
לאו היינו קשירה ממש אלא קשירה
דהתם היינו הדיוק כמו שלא קשורה
בזולד (גמ' דף ט:). וכן קשורה זו
כלכל (ע"ה דף ט:).

אחד חדשות ואחד ישנות דברי רבי מאיר
רבי יהודה אומר בחדשות ומתיר בישנות
אלמא מר סבר טרח איניש ומר סבר לא
טרח איניש: (שיצ"י ענב"י סימן:). והשתא
דחני אבוה דשמואל בר רב יצחק א"לו הן
ישנות כל שיש בהן רצועות ומקושרות
חדשות יש בהן רצועות ולא מקושרות דכולי
עלמא לא טרח איניש וליעניבניהו מיענב
אמר רב חסדא ואת אומרת עניבה פסולה
בתפילין אביי אמר ר' רבי יהודה לטעמיה
דאמר עניבה קשירה מעלימיה היא טעמא
דעניבה קשירה מעלימיה היא הא הכי
עניב להו ויהאמר רב יהודה בריה דרב
שמואל בר שילת משמיה דרב קשר של
תפילין הלכה למשה מסיני הוא ואמר רב
נחמן ונוי"הן לבר דעניב להו כעין קשירה
דידהו אמר רב חסדא אמר רב יהלוקח
תפילין ממי שאינו מומחה בודק שמים של
יד ואחת של ראש או שתיים של ראש ואחת
של יד מה נפשך אי מחד גברא קא זבין
לברוק או שלש של יד או שלש של ראש
אי מתרי תלתא גברי זבין כל חד וחד ליבעי
בריקה לעולם מחד גברא זבין ובעיני
דמיתמחי בשל יד ובשל ראש איני והא תני
רבה בר שמואל בתפילין בודק שלש של
יד ושל ראש מאי לאו או שלש של יד או
שלש של ראש לא שלש מוהן של יד מוהן
של ראש והתני רב כהנא בתפילין בודק
שתיים של יד ושל ראש אי מני רבי היא
דאמר ר' בתי יומני הוי חזקה אי רבי אימא
סיפא וכן בצבת השני וכן בצבת השלישי
ואי רבי שלישי מי אית ליה מודה רבי
בצבתים דמתרי תלתא גברי זבין אי הכי
אפילו רביעי נמי ואפילו חמישי נמי אין הכי
נמי והאי דקתני רביעי שלישי לאפוקי מחזקה
ולעולם אפילו רביעי וחמישי נמי: מצאן
צבתים או כריכות וכו': מאי צבתים ומאי
כריכות אמר רב יהודה אמר רב הן הן
צבתים הן הן כריכות צבתים וזווי זווי כריכות
דכריבן טובא: מחשיך עליהן ומביאין:
ואמאי לעיילניהו זוג זוג אמר רב יצחק
בריה דרב יהודה לדידי מיפרשא ליה מיניה
דאבא: כל שאילו מכניסין זוג זוג וכלות
קודם שקיעת החמה מכניסין זוג זוג ואי לא
מחשיך עליהן ומביאין: ובסכנה מכסן
והולך: והתניא ובסכנה מוליבין פחות
פחות מארבע אמות אמר רב לא קשיא
הא בסכנה נכרי הא בסכנה לטפסין
א"ל

קשר של תפילין הל"מ. פי'
כקוטרם הל"מ היאך
הוא עשוי שדומה לל"מ וכתפילין
עשוי כמין ש"ן ורצועה קבועה בהם
ורשעה כסוף דומה ליו"ד הרי שדי
ואין נראה לר"י דלון הל"מ אלא
הש"ן בלגד כדמשמע כפרק נמה
מדליקין (שנת דף סח:). דקאמר אלו
הא דמני רב יוסף לא הוכשרו
למלאכת שמים אלא עור נמה
טורה בלגד (ט) מלמען מהיה מורת
ה' כפיך מן המותר כפיך למאי
הלכתא וקאמר לשי"ן והאמר אביי
שי"ן של תפילין הל"מ ומשני אלו
לרצועותיהן ולא כפיך מדי' ווי"ד
משמע דלון קדושה אלא בש"ן בלגד
והיא דווקא הלכה ולא מלינו כשום
מקום שהיא הקשר קרוי ד' ט:).
ונוי"הן צ"ב. פי' ר"י דלאקשר
קאי כמו שפי' בערוך נוי
הקשר יפנה לגד חוץ אותו ג' שנהיה
ענין ד' ולהכי מייתי לה הכ"ה:
הלוקח תפילין ספי שאינו
מופחה וכו'. מימיה
דכפרק החלכת (מנחת דף ט:).
מינא תפילין י' לן דדיקה ואין
ליקמן אלא מן המומחה ואין לומר
דכלל דדיקה קאמר דאין ליקמן אלא
מן המומחה דהא קמיני סיפא ספריס
ומזוות י' לן דדיקה ויקמן מכל אדם ואור"י דהתם לכתמלה קאמר
דאין ליקמן אלא מן המומחה שלא יעטרק לקרוע כל התפר ולנדרקן ואיכא
זיון תפילין ואיכא נמי למיחש שמה יתעלל לטרות לנדרקן ויסמון להיטמן
כלל דדיקה לזוך עשה והכא איירי דיעבד שכבר לקח או כגון שאינו
מונא מומחה לקנות ממנו: סי' מצאן צבתים או כריכות מחשיך עליהן.
מימיה בחדשות נמי דאי אפשר לקשור אמאי לא יעטרק להחשיך עליהן
רבי

רבינו הגנאל
ר"ן סבר בישנות מותר
דכ"ה הא לא טרח אלא
בחדשות טרח. ר' מאיר
סבר אפילו בחדשות לא
טרח. והשתא דחני אבוה
דשמואל בר רב יצחק
אלו הן ישנות כל שיש
בהן רצועות ומקושרות,
חדשות שיש בהן רצועות
ואינן מקושרות. אמר
משמיה דרב קשר של
תפילין הלכה למשה
מסיני. אמר רב נחמן
ועייהו לבר. (ואי איכא
למימר דעניב לזו כעין
קשירה ידירו. אמר רב
חסדא ואת אומרת עניבה
פסולה בתפילין: אמר רב
חסדא הלוקח תפילין בר'
ואוקימנא כדובין פתח
גברא. ובענין עד (דמנח)
(דמנחין) בשל יד ובשל
ראש. והא דחני רב כהנא
בתפילין בודק שתיים בשל
ראש, אוקימנא לרי דאמר
בתי יומני הוי חזקה.
ומורה ר' בצבתין דמתרי
תלתא זבין, ויחבר צרוך
לברוק ככל צבת שמים,
כדקתי סיפא וכן צבת
שני וכן צבת שלישי ואפי'
רביעי ואפילו חמישי רגם
ש"ן. והאי רבתי שלישי
לאפוקי מ' חזקי, ואפילו
רביעי ואפילו חמישי
הכי דיימיה. מפאן צבתין
או כריכות. אמר רב
יהודי בר' מחשיך עליהן
ומביאין. כולן כאחת,
ובסכנה מכסן והולך לו.
אוקימנא כמה דכריס
אוקימנא בסכנה כגיס
כגון שמה. אבל בסכנה
לסטיס. מוליבין פחות
פחות מארבע אמות.